

Nr 200.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående statsbidrag till byggande av fiskehamnar m. m.; given Stockholms slott den 5 mars 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

G U S T A F A D O L F.

Torsten Nilsson.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen lämnas en redogörelse för 1944 års fiskehamnsutrednings undersökningar rörande behovet av nyanläggning och förbättring av fiskehamnar och en därpå grundad plan för ifrågavarande utbyggnadsverksamhets bedrivande ävensom härför erforderlig medelsanvisning.

Därjämte anmälas vissa förslag till ändrade bestämmelser rörande statsbidrag till byggande av fiskehamnar m. m.

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet
inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stock-
holms slott den 5 mars 1948.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med cheferna för jordbruks- och folkhushållningsdepartementen anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Nilsson.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 december 1943 uppdrog dåvarande chefen för kommunikationsdepartementet den 4 januari 1944 åt sakkunniga att i enlighet med angivna riktlinjer inom departementet biträda med utredning rörande planläggning av statliga och statsunderstödda fiskehamnsanläggningar. De sakkunniga, som antagit benämningen 1944 års fiskehamnsutredning, ha utgjorts av f. landshövdingen i Norrbottens län D. Hansén, tillika ordförande, byrådirektören i lantbruksstyrelsen Chr. W. Hessel, riksdagsmannen E. W. Hällgren, f. byråchefen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen S. J. Stenberg samt riksdagsmannen B. Utbult. — Utredningen har den 1 november 1947 avgivit betänkande med förslag till byggande av fiskehamnar m. m. (SOU 1947: 63).

I anslutning till i nämnda betänkande framförda förslag har i årets statsverksproposition (bilaga 8, punkt 27) Kungl. Maj:t på min hemställen föreslagit riksdagen, *dels* att ersätta de båda reservationsanslag, under vilka medel tidigare anvisats till byggande, utvidgning och förbättring av fiskehamnar, nämligen Utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder samt Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar, med ett gemensamt reservationsanslag, benämnt Byggande av fiskehamnar, *dels* att under sistnämnda nya anslag anvisa 1 500 000 kronor. Sedan numera beredningen av de sakkunnigas förslag avslutats, får jag nu även i övriga delar anmäla däri upptagna frågor.

Over fiskehamnsutredningens betänkande ha utlåtanden avgivits av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, lantbruksstyrelsen, lotsstyrelsen, kommerskollegium, statskontoret, riksräkenskapsverket, chefen för marinen, länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län, Svenska ostkustfiskarens centralförbund, Svenska västkustfiskarnas centralförbund, Vänerens fiskareförbund samt Svenska teknologföreningen.

Lantbruksstyrelsen har till sitt remissvar fogat yttranden från vederbörande fiskeriintendenter ävensom en till styrelsen ingiven skrivelse i ärendet från Östergötlands kustfiskareförbund och Östergötlands fiskförsäljningsförening. Till lotsstyrelsens utlåtande ha fogats yttranden från samtliga lotsdirektörer. Länsstyrelserna ha bifogat inskaffade yttranden från vederbörande hushållningssällskaps förvaltningsutskott och därjämte i vissa fall från landstingens förvaltningsutskott, från lokala myndigheter och fiskeriorganisationer m. fl.

Beträffande såväl de i betänkandet meddelade redogörelserna för statens hittillsvarande medverkan till byggande av fiskehamnar — genom vilken hittills drygt ett 30-tal hamnar, statens fiskehamnar, anlagts och underhållits helt med statsmedel och därjämte omkring 145 s. k. statsunderstödda fiskehamnar anlagts eller förbättrats med statsbidrag på upp till 90 % av kostnaden — som den däri intagna översikten över fiskets utveckling under den senaste 25-årsperioden får jag i huvudsak hänvisa till betänkandet. I det följande kommer jag sålunda väsentligen endast att lämna en summarisk redogörelse för de sakkunnigas utredning rörande behovet av fiskehamnar och deras med anledning härav framställda förslag.

1944 års fiskehamnsutredning.

1. *Det aktuella behovet av fiskehamnar.*

Om behovet av fortsatta åtgärder till en förbättring av fiskets hamnförhållanden anföra de sakkunniga allmänt bl. a. följande:

I Sveriges officiella statistik över fisket redovisas ej mindre än omkring 500 utmed kusterna belägna orter, å vilka minst 10 fiskare äro bosatta och å vilka samtidigt endera det sammanlagda båt- och redskapsvärdet eller det årliga fångstvärdet överstiger 25 000 kronor. Även smärre fiskelägen, vilka icke redovisas i den officiella statistiken, finnas i betydande antal. Även om åtskilliga av dessa fiskelägen ha hamnplatser, som äro naturligt skyddade mot sjögång och i övrigt så beskaffade, att förbättring av hamnförhållandena icke erfordras, så är detta tyvärr icke någon regel.

För ett rationellt utövande av fiske är det nödvändigt för fiskarna att hålla fullgoda båtar, vilkas storlek och utrustning är anpassad efter de fiskevatten, där fisket äger rum, och efter de fångstmetoder, som användas. Denna båtmaterial är dyrbar och måste därför vårdas och skyddas effektivt. Fiskelägena sakna emellertid för närvarande i mycket stor omfattning hamnar, som giva skydd mot sjögången. Utredningen har sålunda konstaterat att fiskarna alltjämt vid ett stort antal fiskelägen icke ha andra möjligheter att vid hamnplatserna skydda sina båtar mot havet än att draga upp dem på land. Detta är över huvud taget möjligt endast om båtarna äro små och lätta, men även där så är fallet, är båtarnas ständiga upphalning och sjösättning tidsödande och besvärlig och medför avsevärt slitage å materielen. Vid många hamnplatser, där båtarna vid lugnt väder kunna ligga förtöjda vid bryggor, måste fiskarna vid oväder dag och natt anordna bevakning för att i tid kunna påbörja båtarnas upphalning eller förflyttning till närmaste användbara hamn, som ofta är långt avlägsen. Frånvaron av effektivt skydd mot sjögång vid åtskilliga fiskelägen innebär sålunda icke endast allvarliga risker för haverier utan även en extra arbetsbörda, som på många orter är synnerligen betungande för fiskarna.

Ett annat förhållande, som vid många fiskelägen medför stora svårigheter och förhindrar fiskets rationalisering, är avsaknaden av tillräckligt vattendjup i hamnarna och farlederna. En successiv övergång från mindre till större fiskebåtar har länge ägt rum och pågår alltjämt, och detta har medfört vidgade möjligheter till fiskets ändamålsenliga bedrivande. De nyare båtarna äro sjövärdigare, varigenom de skänka ökad säkerhet mot haverier och redskapsförluster. De äro även försedda med sådan inredning, att de giva fiskarna tillbörligt skydd ombord mot regn och köld och alltså möjliggöra arbetets fullgörande under drägligare förhållanden. Emellertid kräva dessa större båtar också ökat vattendjup vid hamnplatserna och i farlederna. Där djupet är otillräckligt utgör detta ett hinder för utbyte av de omoderna båtarna mot mera tidsenliga.

På åtskilliga orter erfordras emellertid fördjupning av hamnarna även av andra skäl. Sålunda har landhöjningen under tidernas lopp medfört att speciellt utmed Norrlandskusten ett flertal hamnar, vilka av ålder använts av fiskarna, numera äro så grunda, att de icke alls eller endast med stora svårigheter kunna nyttjas. Vidare förekomma särskilt i Skåne och Halland hamnar, vilka uppgrundats av sand eller tång, som vid stormtillfällen komma i drift och avlagrar sig i hamnbassänger och segelleder.

Även om ett effektivt skydd mot sjögång och ett tillräckligt vattendjup äro de primära krav, som måste ställas på hamnarna, så finnas åtskilliga andra faktorer, som medverka till att göra behovet av fiskehamnsbyggande stort. Nödvändigheten för fiskarna att sörja för erforderligt skydd för sina båtar samt att följa med i den pågående rationaliseringen synes ha tvingat dem, som därtill haft möjlighet, att flytta sina båtar från fiskelägen utan tillfredsställande hamn till sådana, där hamnförhållandena varit bättre, även om de därvid nödgats finna sig i de olägenheter, som långa avstånd mellan bostadsorten och hamnen i regel medföra. Såväl detta som den tidigare omnämnda övergången till större båttyper har medfört, att åtskilliga hamnar nu behöva utvidgas. Härtill bidrager också, att fisket numera är väsentligt rörligare än tidigare, varför åtskilliga hamnar numera anlitas förutom av där hemmahörande fiskare, även av fiskare från andra, ofta långt avlägsna orter. Många exempel finnas sålunda på hamnar, vilka äro så fullbelagda, då fiskeflottan ligger inne, att navigeringen besväras, lastning och lossning hindras och skötseln av båtar och redskap försvåras, allt medförande tidsspillan och extra arbete. Erforderliga utvidgningsarbeten utgöras ej alltid av anläggning av nya hamnbassänger utan kunna ofta bestå av utförande av nya kajer eller bryggor, kajplaner och andra upplagsplatser, iordningställande av garntorkningsplatser, utökning av hamnområdena o. s. v. Utredningen har kunnat konstatera, att trängseln i vissa hamnar är så svår, att den tenderar till att bli olidlig.

Utmed vissa kuststräckor är avståndet mellan befintliga hamnar så stort, att fiskare, vilka utöva sin näring i utanförliggande fiskevatten, ofta måste färdas mycket långa sträckor då det gäller att föra i land fångsterna eller att söka nödhamn vid inträffande storm eller av andra skäl. Den avsevärda tid, som åtgår för färderna till och från fiskeplatserna, förkortar fiskarnas effektiva arbetstid och försämrar därigenom deras ekonomiska utbyte av arbetet. Åtskilliga olyckor och tillbud därtill ha också inträffat till följd därav, att nödhamn icke kunnat nås tillräckligt snabbt vid annalkande oväder. Det föreligger därför på sådana kuststräckor samt på öar i skärgårdarna behov av nöd- och stödhamnar även om de där hemmahörande fiskarna äro få eller inga.

Byggandet av statsunderstödda fiskehamnar påbörjades redan under slutet av 1800-talet, ehuru det först efter år 1920 kom igång i större utsträckning; an-

läggningen av statens fiskehamnar påbörjades år 1911. Då åtskilliga av dessa hamnar alltså äro relativt gamla kräva de nu hel eller partiell förnyelse genom ombyggnad. Det är sålunda icke ovanligt, att i dessa hamnar utförda konstruktioner, vare sig de utförts i trä, järn, sten eller betong, numera äro i så dåligt skick, att faran för deras bestånd är uppenbar.

Slutligen har utredningen i vissa hamnar iakttagit skador, vilka uppkommit vid stormtillfällen och kräva reparationer, som icke kunna hänföras till normalt underhåll. I vissa fall kunna dylika reparationer icke uppskjutas någon längre tid, därest hamnen icke helt skall spolieras.

För en närmare bedömning av behovet ha de sakkunniga föranstaltat om en genomgång av sådana framställningar om statsbidrag till byggande av fiskehamnar som, enär tillgängliga anslag icke medgivit omedelbar medelsanvisning, blivit vilande hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ävensom till styrelsen ingivna ansökningar om upprättande genom styrelsens försorg av arbetsplaner för motsvarande hamnarbeten. De sakkunniga ha därefter hos vederbörande länsstyrelser anhållit om utlåtande över de sålunda anmälda projekten, deras angelägenhet m. m. samt om statistiska uppgifter om fiskets omfattning på respektive orter, yrkes- och binäringsfiskarnas antal, båtbeståndets storlek och beskaffenhet o. s. v. Det sålunda hopbragta materialet — omfattande inalles 334 projekt, varav 22 avse utvidgnings- och förbättringsarbeten vid statens fiskehamnar, 75 motsvarande arbeten vid statsunderstödda fiskehamnar och återstoden eller 237 företag nyanläggningar (hamn- och farledsarbeten å orter, där sådana arbeten icke tidigare utförts med statsbidrag) — har sedan granskats av de sakkunniga, vilka därvid jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t föranstaltat om upprättande av preliminära arbetsplaner med kostnadsberäkningar för sådana arbeten, som enligt de sakkunnigas mening kunde komma till utförande. På grundval av denna granskning, vid vilken de sakkunniga sökt bedöma icke endast, huruvida ifrågasatta arbeten över huvud vore motiverade ur näringsekonomiska synpunkter, utan även huruvida dessa arbeten kunde åtminstone tills vidare begränsas, ha de sakkunniga utarbetat sina förslag till fortsatt fiskehamnsbyggande.

2. Förslag till fortsatt fiskehamnsbyggande.

Vid sin prövning av de genomgångna arbetsprojekten ha de sakkunniga i stort sett utgått från följande allmänna grunder.

Endast sådana företag ha syntts böra komma till utförande, vilka helt eller i varje fall till övervägande delen kunna anses komma fiskets utövare till godo. Arbeten som väsentligen avse handelssjöfartens behov eller rena kommunikationsändamål ha icke förordats utom i fråga om vissa av statens fiskehamnar, vilka i större utsträckning kommit att användas för handelssjöfart och för vilka erforderliga förbättringar i fortsättningen liksom hittills syntts böra bekostas av för fiskehamnsändamål anvisade medel.

Andra arbeten än sådana, vilkas omfattning och kostnad varit anpassade efter nu föreliggande behov och, som regel, efter nuvarande antal fiskare och båtbestånd, ha ej ansetts böra komma till utförande. I fråga om vattendjup

och utrymme ha föreslagna arbeten dock synts böra dimensioneras med viss hänsyn till den övergång till större båttyper, som kan förväntas.

För att komma till utförande bör ett hamnprojekts belägenhet vara sådan, att en snabb och rationell transport av ilandförda fångster till konsumtions- och beredningsorter är möjlig.

Vid utarbetandet av de sakkunnigas förslag har beaktats icke endast behovet av hamnar å fiskarnas bosättningsorter utan även behovet av stöd- och nödhamnar inom sådana områden, där ett mera omfattande fiske äger rum.

Utifrån angivna utgångspunkter ha de sakkunniga förordat en *förbättring* av 16 statens fiskehamnar för en beräknad kostnad av 4 098 500 kronor samt *nyanläggning* av 121 och *förbättring* av 53 statsunderstödda fiskehamnar för en kostnad av 21 489 100 kronor. Därjämte ha de sakkunniga förordat ett mindre antal som »*smärre arbeten*» betecknade företag, vart och ett kostnadsberäknat till högst 10 000 kronor. Kostnaden för sådana nu och under de närmaste åren erforderliga smärre arbeten har uppskattats till omkring 10 % av kostnaden för övriga fiskehamnsarbeten eller till 2 567 400 kronor, varför ett genomförande av de sakkunnigas förslag beräknats draga en kostnad av sammanlagt 28 155 000 kronor.

Enligt sina direktiv ha de sakkunniga haft att sammanföra resultaten av sin prövning av föreliggande hamnbyggnadsbehov i en plan, ägnad att tjäna till ledning för medelsanvisningen under en tidsperiod av lämplig utsträckning. Med hänsyn till att de förordade arbetena ansetts motsvara det omedelbara behov av fiskehamnsarbeten, som bör tillgodoses utan oskälig tidsutdräkt, ha de sakkunniga funnit sig böra begränsa denna tidsperiod till 5 år. Inom denna tidsperiod ha de sakkunniga fördelat de förordade hamnbyggnadsprojekten efter deras angelägenhet, varvid i första hand av länsstyrelserna avgivna förslag legat till grund för fördelningen. Nämda angelägenhetsgradering har begränsats till att avse en prövning av ordningsföljden mellan företagen inom varje särskilt län, varvid dock Skaraborgs och Värmlands läns fiskehamnar vid Väneren prövats gemensamt. De sakkunniga ha sålunda föreslagit, att till grund för utförandet av de förordade hamnbyggnadsprojekten och för beräkning av medelsanvisningen härför lägges en *5-årsplan för byggande av fiskehamnar*, beträffande vars närmare innehåll jag torde få hänvisa till en såsom bilaga till statsrådsprotokollet fogad förteckning samt till de sakkunnigas betänkande, däri även lämnas redogörelser för de olika i planen upptagna arbetsprojekten.

De sakkunniga ha icke ansett sig böra förordna anläggning av nya statliga fiskehamnar men föreslå, *dels* att förbättring av redan befintliga, staten tillhöriga fiskehamnar även i fortsättningen skall bestridas helt med statsmedel, *dels ock* att gällande bestämmelser om statsbidrag till statsunderstödda fiskehamnar uppmjukas så, att bidrag må beviljas med högst 90 % av verkliga byggnadskostnaden, där ej på grund av särskilda skäl högre bidrag prövas böra beviljas. Med utgångspunkt från nämnda förslag och med hänsyn därjämte

tagen till att medel böra göras tillgängliga icke endast för hamnarbeten å i planen upptagna orter och för nyssnämnda förutsedda smärre arbeten utan även i någon omfattning för brådskande, nu oförutsedda arbeten, ha de sakkunniga beräknat det totala behovet av statsmedel för 5-årsperioden till 27 000 000 kronor. Under hänvisning till att för budgetåret 1947/48 redan anvisats sammanlagt 1 500 000 kronor för fiskehamnsarbeten förorda de sakkunniga, att för budgetåret 1948/49 anvisas 3 900 000 kronor och för vart och ett av de fyra därpå följande budgetåren 5 400 000 kronor till bidrag till byggande av fiskehamnar.

Den uppgjorda utbyggnadsplanen jämte däröver avgivna remissyttranden torde kunna tjäna som ledning för bedömandet av ifrågavarande arbetsprojekts angelägenhet och den ordningsföljd, i vilken olika projekt böra komma till utförande och — inom ramen för de anslag för ändamålet, som riksdagen kommer att anvisa — tilldelas statsbidrag. Eftersom riksdagen endast anvisar medel för ett budgetår i taget och Kungl. Maj:t som nämnt i årets statsverksproposition (bilaga 8, punkt 27) på min hemställan redan för riksdagen framlagt sitt förslag till medelsanvisning för här ifrågavarande ändamål för budgetåret 1948/49, saknar jag anledning att i detta sammanhang upptaga denna fråga. Jag torde här få hänvisa till de uttalanden, som anfördes under nämnda punkt i statsverkspropositionen. Eftersom det vidare ankommer på Kungl. Maj:t att i de enskilda fallen bevilja eller förordna om beviljandet av statsbidrag till fiskehamnsarbeten, varom ansökningar i förutsedd ordning ingivits eller komma att ingivas, torde jag ävenledes sakna anledning att i detta sammanhang anmäla de sakkunnigas förslag för de enskilda orterna och däröver avgivna remissyttranden. Jag torde under sådana förhållanden i fortsättningen kunna begränsa mig till att upptaga de sakkunnigas förslag till statsbidragsbestämmelser m. m. och, vad gäller redovisningen av i ärendet inkomna remissyttranden, till de delar av dessa, som avse sistnämnda frågor eller mera allmänt beröra de sakkunnigas förslag.

3. Förslag till statsbidragsbestämmelser m. m.

De sakkunniga ha framlagt vissa förslag, som förutsätta ändringar i gällande bestämmelser angående byggande av fiskehamnar, givna i Kungl. Maj:ts kungörelse den 10 augusti 1928 angående statsbidrag till byggande, förbättring och underhåll av allmänna hamnar och farleder (nr 328) med däri den 17 maj 1935 (nr 188) gjorda ändringar. Nämnda kungörelse avser icke endast statens och statsunderstödda fiskehamnar utan jämväl handelshamnar och farleder.

Med hänsyn till att de sakkunniga icke ansett sig böra förorda nyanläggning av någon ytterligare statens fiskehamn, ha skäl icke längre synts föreligga att i en författning angående statsbidrag till byggande av hamnar bibehålla bestämmelser angående statens fiskehamnar. För handläggningen av ärenden rörande förbättring av redan existerande sådana hamnar, vilka äro underställda

det statliga väg- och vattenbyggnadsverkets vård och förvaltning, förutsätta de sakkunniga, att erforderliga bestämmelser komma att av Kungl. Maj:t meddelas verket.

Då vad gäller handelshamnar f. n. en särskild utredning pågår, 1944 års hamnutredning, som torde komma att framlägga förslag till ändrade bestämmelser för åtnjutande av statsbidrag till handelshamnar och farleder, i avvaktan på vilka nu gällande bestämmelser för dessa hamnar torde böra bibehållas, ha de sakkunniga funnit, att erforderliga nya bestämmelser rörande statsunderstödda fiskehamnar böra meddelas i en särskild, enbart för dessa hamnar tillämplig ny kungörelse. De sakkunniga ha uppgjort förslag till sådana nya bestämmelser. Jag kommer i det följande att redogöra för detta förslag på de punkter, i vilka det innebär mera väsentliga ändringar av eller avvikelser från nu gällande bestämmelser.

I syfte att möjliggöra en decentralisering av statsbidragsärendenas handläggning ha de sakkunniga föreslagit, att statsbidrag till byggande av fiskehamn skall kunna beviljas av Kungl. Maj:t »eller, där Konungen så förordnar, av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen». Enligt de sakkunnigas mening bör denna åtminstone i fråga om smärre arbeten anförtros att inom ramen av de varje län tilldelade anslagsmedlen bevilja bidrag, där styrelsen är av samma mening som vederbörande länsstyrelse och lantbruksstyrelsen.

I fråga om statsbidragets storlek ha nuvarande bestämmelser, vilka medge ett bidrag av intill 90 % av verkliga kostnaden, av de sakkunniga föreslagits bli kompletterade så, att Kungl. Maj:t, där särskilda skäl därtill föreligga, må kunna fastställa högre bidrag. De sakkunniga ha avsett, att högre bidrag än 90 % skulle kunna komma i fråga för hamnar, vilka kunna förväntas komma att i betydande utsträckning användas av andra än ortens egna fiskare, eller för hamnar, där arbetena på grund av särskilt ogynnsamma naturförhållanden komma att draga exceptionellt höga kostnader.

I nu gällande bestämmelser angående statsunderstödda fiskehamnar stadgas, att vid av storm eller annan naturhändelse vållad skada å sådan hamn istånd-sättandet skall ske genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg och kostnaden härför fördelas å staten och hamnens ägare eller innehavare efter samma grunder, som tillämpats beträffande anläggningskostnaden. Enligt de sakkunniga har detta stadgande vid flera tillfällen missförståtts därhän, att staten ansetts vara skyldig att för all framtid hålla i stånd hamn, som anlagts med statsunderstöd, även om hamnen förlorat så mycket i betydelse, att kostnaderna för dess hållande i stånd icke kunna anses motsvara dess nytta. De sakkunniga föreslå för den skull, att nämnda stadgande slopas och att som en konsekvens därav statsbidrag för reparation av skador, som ej äro att hänföra till normalt underhåll, skall beviljas endast efter i vanlig ordning ingiven ansökan.

Enligt nu gällande bestämmelser skall för varje statsunderstödd fiskehamn årligen efter väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beprövande viss del av bruttoinkomsten från hamnrörelsen avsättas till en underhållsfond, ur vilken medel

till hamnens underhåll och förbättring må användas endast i den mån väg- och vattenbyggnadsstyrelsen det medgiver. De sakkunniga ha funnit, att hamninkomsterna i fiskehamnarna oftast äro så begränsade, att de i sin helhet erfordras för täckande av utgifterna för normalt årligt underhåll och drift. I sådana fall nödgas hamnintressenterna verkställa uttaxering av medel för normalt hamnunderhåll, samtidigt som de till följd av förutnämnda bestämmelse måste avsätta medel för arbeten, varom man icke vet, om och när arbetena bli erforderliga. Till de sakkunniga ha från olika håll framförts önskemål om att nämnda föreskrift om avsättning till underhållsfonder slopas, vilket de sakkunniga även föreslå.

För genomförande för fiskehamnsändamål av sådana smärre arbeten, vilkas beräknade kostnad ej överstiger 10 000 kronor, föreslå de sakkunniga, att statsbidrag skall kunna åtnjutas på enklare villkor än då fråga är om övriga arbeten. Medan de sakkunniga i fråga om dessa senare arbeten såsom villkor för erhållande av statsbidrag förorda föreskrift, att särskilt hamnområde skall vara avstyckat och lagfart därå beviljad samt att hamnavgifter obligatoriskt skola upptagas, föreslås att dessa villkor icke skola uppställas som förutsättning för statsbidrag till nämnda smärre arbeten på orter, där statsunderstödd fiskehamn ej förut finnes.

Remissyttranden.

De instanser, som yttrat sig över de sakkunnigas förslag, ha så framt de haft anledning att befatta sig med förslagen i dess helhet i stort sett lämnat dem utan erinran. Huvudtanken att lägga en på grundval av den företagna inventeringen av behovet av fiskehamnsanläggningar och förbättringar uppgjord 5-årsplan till grund för en upprustning av fiskerinäringens hamnbestånd och för de kommande årens medelsanvisning för ändamålet har allmänt godtagits av de hörda remissinstanserna, som likaledes i stort sett accepterat de sakkunnigas allmänna utgångspunkter för den företagna bedömningen av de föreliggande behoven. Endast i ett par avgivna yttranden ha uttalanden av från de sakkunnigas uppläggning av frågan principiellt avvikande innebörd gjorts. Däremot ha i flera fall erinringar framförts beträffande sådana punkter i den företagna behovsinventeringen och de länsvis uppgjorda utbyggnadsplanerna, som avse den inbördes angelägenhetsgraderingen av anmälda och undersökta hamnprojekt, dimensionering och utförande av föreslagna arbeten etc. I ett antal fall ha av de sakkunniga föreslagna hamnanläggningar och förbättringar även helt avstyrkts av remissinstanserna under hänvisning till sådana skäl som fiskets tillbakagång på de ifrågavarande orterna, båtbeståndets otillräcklighet, fiskarbefolkningens minskning genom avflyttning och övergång till andra sysselsättningar, dess bristande förmåga att bära den med de ifrågasatta hamnarbetena förutsatta egna andelen av kostnaderna o. s. v. I det följande redovisas remissyttrandena icke i de delar, som nu berörts, då de torde få anses vara av den natur, att de icke behöva föreläggas riksdagen utan fastmera böra tagas

under övervägande och beaktas vid den slutliga prövningen i samband med ingivna statsbidragsansökningar, av frågan om föreslagna projekts förverkligande och utformning.

De av de sakkunniga föreslagna ändrade bestämmelserna rörande statsbidrag till byggande av fiskehamnar och därmed sammanhängande frågor ha av de hörda remissinstanserna allmänt lämnats utan erinran.

I övrigt må beträffande innehållet i de avgivna yttrandena framhållas följande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen säger sig intet ha att erinra mot den föreslagna utbyggnadsplanen i principiellt avseende eller mot grunderna för dess uppbyggnad. Styrelsen förutsätter dock, att planen närmast avses att tjäna som underlag för ett bedömande av den erforderliga anslagsanvisningen för byggande av fiskehamnar liksom för planerandet av ifrågavarande byggnadsverksamhet. Styrelsen räknar med nödvändigheten av jämkningar i vad avser planens detaljer såväl beträffande arbetsprojektens utformning och omfattning som deras inbördes gradering ur angelägenhetssynpunkt. Styrelsen påpekar, att det statistiska material, som legat till grund för de sakkunnigas behovsbedömning, hänför sig till 1943, efter vilket år förhållandena kunna ha väsentligt ändrats eller komma att ändras, innan förverkligandet av enskilda, föreslagna projekt aktualiseras. Vissa i planen upptagna arbetsprojekt kunna framdeles därför befinnas icke böra komma till utförande. Därtill kommer enligt styrelsens mening, att det nuvarande bristläget i fråga om arbetskraft och materialtillgångar kan medföra en nödvändig justering av den förutsatta tidsplanen och över huvud taget motivera en elastisk tillämpning av den föreslagna utbyggnadsplanen.

Med hänsyn till önskvärdheten att minska såväl byggnads- som underhålls- och driftskostnader finner styrelsen det önskvärt, att antalet fiskehamnar inom varje fångstområde i möjligaste mån begränsas och att en koncentration av fisket till färre hamnar eftersträvas. I och med fiskets fortgående rationalisering torde fiskarnas hittillsvarande obenägenhet att flytta från nuvarande hemorter allt mer giva vika; möjligheten att erbjuda hamnar med fördelaktigare läge och bättre anordningar bör medverka härtill. Detta förhållande synes styrelsen därför böra beaktas, när framdeles en omprövning från fall till fall skall verkställas av de sakkunnigas förslag till hamnbyggnader, särskilt nya sådana.

Lantbruksstyrelsen, som i stort sett finner sig kunna tillstyrka såväl de sakkunnigas 5-årsplan för fiskehamnsbyggande som deras förslag till bestämmelser rörande statsbidrag m. m., fäster uppmärksamheten på en av de sakkunniga icke upptagen fråga, nämligen handläggningen av ärenden rörande bidrag av statsmedel till kostnaderna för undersökningar och upprättande av arbetsplaner för fiskehamnar. Styrelsen finner det mindre lämpligt, att sådana undersökningsarbeten, som nu kan ske, komma till stånd utan att yttrande från fiskerisakkunnig myndighet eller tjänsteman dessförinnan inhämtats, varigenom riskeras, att arbete och kostnader nedläggas på undersök-

ningar och arbetsplaner rörande hamnprojekt, som ur allmän fiskerisynpunkt äro att anse som mindre nödvändiga, till förfång för andra, angelägnare företag.

Lotsstyrelsen föreslår med hänsyn till att styrelsen har vissa intressen att bevaka i samband med inrättande eller förbättring av fiskehamnar, att i bestämmelser rörande fiskehamnsfrågors handläggning intages en föreskrift av innehåll, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen före dylik frågas slutbehandling skall inhämta lotsstyrelsens yttrande över det förslag, som är i fråga.

Kommerskollegium anser, att de flesta av de föreslagna hamnarbetena ur handelssjöfartens synpunkt äro av allt för ringa betydelse för att man vid ståndpunkttagandet till frågan om anvisande av statsmedel för deras utförande har anledning att taga hänsyn till denna sjöfarts behov. Beträffande vissa angivna hamnar gäller emellertid enligt kollegium, att de böra komma till utförande även med hänsyn till handelssjöfartens behov. I anslutning till de sakkunnigas uttalanden rörande fördelningen av kostnaderna för dylika hamnar framhåller kollegium, att den omständigheten, att ifrågavarande arbeten kunna bliva till gagn jämväl ur andra synpunkter än fiskeriintressets, icke bör föranleda, att lägre statsbidrag utgår för arbetena än vad som kan ifrågakomma, därest hänsyn tages endast till fiskets behov.

Ståtskontoret kan till följd av budgetläget och förhållandena på arbetsmarknaden icke tillstyrka genomförandet av ett så kostnadskrävande byggnadsprogram, som den föreslagna 5-årsplanen omfattar. De sakkunniga ha enligt ståtskontorets mening i några fall förordat anläggande av fiskehamnar å platser, där fiskarbefolkningens ringa antal knappast ingiver grundade förhoppningar om att den blivande nyttan av dessa hamnar skall komma att motsvara de högst betydande anläggningskostnaderna. Ämbetsverket finner det vidare icke tillfredsställande, att staten även i fortsättningen förutsättes ensam skola svara för erforderliga förbättringsarbeten vid statens fiskehamnar, och vill icke medverka till att statsbidrag till byggande av statsunderstödda fiskehamnar i vissa fall skulle kunna utgå med mera än 90 % av verkliga kostnaden. Enligt ämbetsverkets mening bör en ingående granskning och revidering av de sakkunnigas förslag verkställas, innan man skrider till anläggning av nya eller kostsammare förbättringar av redan befintliga hamnar.

Riksräkenskapsverket förordar, med hänsyn till önskvärdheten av att utgifter för statens egen verksamhet i riksstaten särskiljas från bidrag eller understöd till icke-statlig verksamhet, att medel till förbättring av statliga fiskehamnar icke i enlighet med utredningens förslag anvisas under samma anslag som medel till bidrag till byggande av statsunderstödda fiskehamnar utan i stället även i fortsättningen tillsammans med medel till utvidgning och förbättring av statens farleder anvisas under ett för ändamålet särskilt uppfört anslag i riksstaten.

Av de *länsstyrelser*, som avgivit yttrande i ärendet, har flertalet framfört erinringar mot detaljer i de sakkunnigas plan för fiskehamnarnas utbyggande samt mot den ordningsföljd i vilken däri upptagna projekt föreslagits skola

komma till utförande m. m., medan däremot ingen framfört allmänna eller principiella invändningar mot de sakkunnigas förslag utom *länsstyrelsen i Malmöhus län*. Denna förklarar, att därest de av de sakkunniga anlagda synpunkterna skola läggas till grund för bedömandet av behovet av fiskehamnar, länsstyrelsen i princip intet har att invända mot förslaget. Länsstyrelsen anför emellertid därefter bl. a. följande.

Vid planläggningen av så betydande kapitalinvesteringar, som nu ifrågasättes, synes det vara av väsentlig betydelse, att man förvissar sig om att investeringen göres endast där sådan på lång sikt är mest lämplig. Det hade därför varit önskvärt, att en ingående analys gjorts beträffande fiskehamnarnas mest lämpliga placering med hänsyn till samtliga faktorer, till vilka hänsyn bör tagas i sådant sammanhang. Uppenbarligen måste hänsyn tagas till en mångfald olika förhållanden, som gå långt vidare än t. ex. frågor om beskaffenheten av befintliga hamnar och möjligheten av deras iståndsättande, om antalet fiskare på platsen just nu och beskaffenheten av deras båtmaterial. Betydelsen av denna fråga framgår av att 1945 års fiskeriutredning funnit det synnerligen önskvärt, att en rationalisering och sanering inom fiskerinäringen skulle kunna ske genom förflyttning av fiskare från ur näringens synpunkt illa belägna platser till sådana, som erbjuda bättre villkor för näringen. Nämnda fiskeriutredning har funnit, att det i tveksamma fall vore lämpligt att, i stället för statsbidrag till för intressenterna betungande hamnbygge, kunna lämna dessa ekonomisk hjälp för överflyttning till en plats, där lämplig hamn redan finnes eller för mindre kostnad kunde anläggas. — Länsstyrelsen anser, att det anförda närmast pekar därhän, att frågorna om byggande av fiskehamnar och om förflyttning av fiskare äro väsentligen beroende av varandra och att de, för att en rationell lösning skall vinnas, samtidigt böra insättas i ett större samhällsekonomiskt sammanhang.

Beträffande de sakkunnigas förslag till bestämmelser rörande statsbidrag till byggande av fiskehamnar anför länsstyrelsen, att den inte finner den omständigheten, att fiskarna vanligen skola bidra med minst 10 % av byggnadskostnaden, utgöra någon garanti för en god skötsel av hamnarna. Den egna insatsen torde vara för liten för att effektivt sporra det enskilda vårdnadsintresset. Länsstyrelsen anser för sin del, att om staten erlägger nästan hela kostnaden för byggande av en hamn, staten själv har det största intresset av att tillse, att vården av hamnbyggnaden blir effektiv. Om staten svarar för hela byggnadskapitalet, finnes större möjlighet att rationellt och oberoende av lokala hänsyn ordna byggandet av fiskehamnar efter av länsstyrelsen i det föregående anförda synpunkter. Länsstyrelsen förordar därför, att frågorna huruvida statsverket helt bör övertaga kostnaden för såväl byggande som underhåll av fiskehamnarna förutsättningslöst utredas.

Därest fiskehamnsfrågan i båda nu nämnda avseenden göres till föremål för en fortsatt utredning, bör enligt länsstyrelsens mening i avvaktan på ett slutligt ställningstagande till frågan ett provisoriskt arbetsprogram uppgöras, avseende

sådana underhållsarbeten å redan befintliga fiskehamnsanläggningar, som icke lämpligen kunna uppskjutas, ävensom sådana smärre arbeten, som kunna vara av väsentlig nytta för främjande av lokala fiskeriintressen, men som samtidigt icke kunna befaras föregripa de av länsstyrelsen föreslagna utredningarna.

Av övriga länsstyrelser har *länsstyrelsen i Kristianstads län* funnit det böra i samband med statsbidragsbestämmelserna föreskrivas, att innan ansökan om statsbidrag till byggande av fiskehamn överlämnas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, länsstyrelse har att, där så prövas lämpligt, vid sammanträde med yrkesfiskare och andra av frågan berörda personer eller menigheter eller på annat lämpligt sätt inhämta yttrande i frågan.

Svenska ostkustfiskarens centralförbund tillstyrker genomförandet av den föreslagna planen för fiskehamnarnas utbyggande liksom grunderna för bestämmelser rörande statsbidrag m. m. Centralförbundet ifrågasätter emellertid huruvida icke fiskehamnar borde få byggas med statsbidrag, utan att inlösen av mark ovillkorligen behövde ske; upprättade arrendekontrakt mellan markägare och fiskehamnsförening borde enligt centralförbundet vara tillfyllest.

Vänerns fiskareförbund anför bl. a., att de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppgjorda förslagen till utbyggande av hamnarna vid Vänern enligt förbundets mening blivit allt för dyrbara och omfattande.

Departementschefen.

I likhet med de sakkunniga finner jag det riktigt och rationellt, att samhällets strävanden att öka och förbättra tillgången på lämpliga hamnar för fiskets behov baseras på en flerårsplan. Man torde därigenom dels kunna ernå gynnsammare betingelser för utbyggnadsarbetets genomförande och den härför erforderliga arbetsorganisationens lämpliga avpassning och dels få en grund för bedömandet av i vilken ordning olika projekt böra komma till utförande med hänsyn tagen till deras angelägenhet liksom för den nödvändiga avvägningen mellan olika lokala intressen. Den plan, som i detta syfte framlagts av de sakkunniga, liksom den föregående utredning och inventering av de aktuella behoven, varpå den grundats, synes mig också i stort sett kunna giva en ledning för den fortsatta administrativa handläggningen av utbyggnadsverksamheten liksom för bedömande av den erforderliga medelsanvisningen härför. I likhet med vad bl. a. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sitt remissyttrande anført, och såsom de sakkunniga själva torde ha avsett, förutsätter jag dock, att det kan bli nödvändigt att i olika avseenden företaga jämkningar i planen i vad gäller såväl arbetsprojektens utformning och omfattning som deras inbördes gradering ur angelägenhetssynpunkt. Icke minst i länsstyrelsernas remissyttranden i de delar dessa berört de för de enskilda orterna föreslagna projekten ha framkommit invändningar i dessa avseenden, vilka — ehuru de såsom närmast hänförliga till den fortsatta administrativa

handläggningen av frågan icke närmare redovisats i det föregående — synas böra tagas under övertägande i samband med prövningen av statsbidragsansökningar i de enskilda fallen. Remisshandlingarna torde i sådant syfte böra överlämnas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Andra skäl, som enligt min mening likaledes kunna nödvändiggöra jämkningar i varje fall i tidsplanen för det ifrågavarande utbyggnadsprogrammets genomförande, ha samband med det rådande tidsläget, nämligen med såväl den nuvarande bristen på arbetskraft och byggnadsmaterial som nödvändigheten att hålla tillbaka investeringsverksamheten. Såsom framgår av mitt anförande till statsrådsprotokollet i samband med Kungl. Maj:ts avlåtande till riksdagen av årets statsverksproposition (bilaga 8, punkt 27), har jag med hänsyn härtill icke ansett mig för budgetåret 1948/49 kunna förorda anvisande av anslag till byggande av fiskehamnar med fulla det belopp, som de sakkunniga föreslagit, och även om det är mig angeläget, att den behövliga upprustningen av vårt fiskehamnsbestånd snarast möjligt kommer till stånd, torde det vara ofrånkomligt, att vid utbyggnadsverksamhetens genomförande hänsyn toges till den fortsatta utvecklingen av det ekonomiska läget.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och länsstyrelsen i Malmöhus län ha anført vissa synpunkter på önskvärdheten av en koncentration av fisket till färre fiskehamnar samt på behovet av att fiskets lokaliseringsfrågor prövas i ett vidare sammanhang. I viss mån synas mig även dessa synpunkter vara av den vikt, att de förtjäna att bedömas i samband med det slutliga ställningstagandet till planens detaljer och att de därvid kunna föranleda jämkningar i denna. Det torde vara uppenbart, såsom nu senast också 1945 års fiskeriutredning påpekat, att fiskerinäringens lokalisering, vad gäller fiskarnas bosättningsplatser, icke alltid är den ur olika synpunkter gynnsammaste och att en viss koncentration av fisket till färre fiskelägen i och för sig kunde vara fördelaktig. Det torde förhålla sig så, att fiskare flerstädes utmed våra kuster äro bosatta på platser, som få anses olämpliga med hänsyn till betingelserna såväl för själva fisket som för avsättningen av fångsterna, och det torde likaledes vara obestriddigt, att många fiskelägen äro för små och ha ett för litet antal yrkesutövande fiskare för att det skall vara ekonomiskt möjligt att förse dem med de hamnar och anläggningar i övrigt, som numera te sig önskvärda. En koncentration av fisket skulle otvivelaktigt i dessa avseenden medföra väsentliga fördelar. Det skulle bli lättare i ekonomiskt hänseende att förse fiskelägena med tillräckligt stora, djupa och välutrustade hamnar, det skulle bli lättare att rationellt ordna avsättning och tillvaratagande av fångsterna, och det skulle skapa förutsättningar för bättre samhällsbildningar för fiskarbefolkningen, t. ex. i fråga om tillgång till affärer, skolor, inrättningar för hälso- och sjukvård etc. Emellertid torde det vara lika uppenbart, att mycket stora svårigheter föreligga att med direkta åtgärder och över huvud taget på annat än mycket lång sikt åvägbringa en dylik koncentration av fisket. Omkring 40 % av våra saltsjöfiskare äro binäringsfiskare,

vilkas möjligheter att byta bosättningsort begränsas av att de äro bundna till även andra sysselsättningar än fisket. En övervägande del av fiskarbefolkningen har kapital investerat i bostads- och andra fastigheter, tillgångar vilka svårligen skulle kunna frigöras vid en allmän avflyttning. Därtill kommer — förutom det att fiskarbefolkningens nuvarande bosättning bygger på gamla och starka traditioner, som icke utan vidare vare sig böra eller kunna brytas — att tillgång till ett relativt stort antal hamnar är av värde med hänsyn till intresset att vidmakthålla fiskets rörlighet, till behovet av replihamnar och nödhamnar samt med hänsyn till den allmänna trafikens intressen.

Även om jag under sådana förhållanden icke funnit tillräckliga skäl föreliggande för att nu förorda genomförandet av sådana särskilda utredningar angående fiskets lämpligaste lokalisering, som länsstyrelsen i Malmöhus län föreslagit, och därmed fördröja framläggandet av fiskehamnsutredningens förslag, finner jag det ändock möjligt och riktigt, att i samband med den efterföljande administrativa handläggningen av frågorna rörande fiskehamnarnas utbyggande en viss ytterligare prövning av ärendena utifrån här åsyftade synpunkter verkställs. Jag avser i detta sammanhang framför allt en bedömning av den för den närmaste framtiden sannolika utvecklingen av de olika orternas befolkning och, i den mån den låter sig göra, av den lokala yrkesutövande fiskarbefolkningens troliga utveckling. Det torde, såsom bl. a. vissa av 1945 års skärgårdsutredning redovisade uppgifter ge vid handen och såsom för övrigt olika remissyttranden synas bekräfta, förhålla sig så, att beträffande flera av särskilt de mindre och sämst belägna fiskelägena en avflyttning av den yngre befolkningen sedan länge pågått. Denna avflyttning har resulterat i en mycket ogynnsam ålderssammansättning av den nuvarande yrkesutövande fiskarbefolkningen, och den kan, som på många håll redan förmärkts, antagas inom kort komma att leda till en påtaglig minskning av även dess antal och följaktligen därmed till en avgörande tillbakagång, i vissa fall kanhända ett totalt nedläggande, av fisket på orterna i fråga. Det synes mig ofrånkomligt, att vid ställningstagandet till föreslagna fiskehamnsprojekt hänsyn tages till sådana omständigheter som dessa — icke så att orter med goda betingelser för fiskets bedrivande enbart på grund av en konstaterad avflyttningstendens berövas de fiskehamnsanläggningar, som kunna vara en förutsättning för avflyttningens upphörande, men så att orter, som på grund av dåliga betingelser för fisket under alla förhållanden kunna antagas sakna förutsättningar att behålla sin yrkesutövande befolkning, icke förses med dyrbara anläggningar, vilka bättre behövas på andra håll.

Under de förutsättningar, som jag nu angivit, är jag beredd att förorda, att en allmän utbyggnadsverksamhet avseende fiskehamnarna kommer till stånd och att den av de sakkunniga uppgjorda planen härför får tjäna som ledning för dess genomförande.

Vad sedan gäller de sakkunnigas förslag till ändrade bestämmelser rörande statsbidrag till byggande av fiskehamnar m. m., biträder jag de sakkunnigas

mening, att kostnader för förbättring av redan befintliga statliga fiskehamnar må bestridas helt av statsmedel, men att anläggning av nya, statliga fiskehamnar icke vidare bör komma till stånd. Att staten skulle svara för hela byggnadskostnaden för alla fiskehamnar, såsom ifrågasatts i ett remissyttrande, är jag sålunda icke beredd att förorda, då jag finner en viss ekonomisk prestation från fiskarnas egen sida vara av värde, icke endast för att därmed deras intresse för hamnarnas underhåll skall engageras, utan jämväl och främst för att jag däri ser en omständighet, som kan verka återhållande på överdrivna krav i fråga om hamnarnas utförande och dimensionering. Jag är emellertid beredd att biträda de sakkunnigas förslag, att statsbidrag till statsunderstödda fiskehamnar skall kunna beviljas med mera än 90 % av verkliga byggnadskostnaden, där detta kan föranledas av särskilda skäl sådana som dem de sakkunniga angivit.

Jag biträder likaledes de sakkunnigas förslag i syfte att möjliggöra en decentralisering av statsbidragsärendenas handläggning.

Ej heller har jag någon erinran att anföra mot de sakkunnigas förslag om slopande av de i nu gällande statsbidragskungörelse intagna, på statsunderstödda fiskehamnar tillämpliga stadgandena om avsättning av hamninkomster till särskilda underhållsfonder och om iståndsättande av vid storm eller annan naturhändelse vållade skador.

De föreslagna särskilda bestämmelserna rörande statsbidrag till sådana smärre arbeten, vilkas kostnad icke överstiger 10 000 kronor, å orter, där statsunderstödd fiskehamn ej förut finnes, synas mig godtagbara. Däremot kan jag icke biträda det i ett remissyttrande framförda förslaget, att den som statsbidragsvillkor för övriga arbeten föreslagna bestämmelsen, att område för hamn skall vara avstyckat och lagfart därå beviljad, ersättes enbart med föreskrift, att arrendekontrakt skall vara upprättat.

I detta sammanhang torde jag få erinra om att under nionde huvudtiteln brukat upptagas ett mot automobilskattemedlen avräknat reservationsanslag, benämnt Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt, från vilket medel anvisas bl. a. till bidrag för anläggande av fiskebåtsbryggor m. m., alltså sådana smärre arbeten som enligt de sakkunnigas förslag skulle kunna få bidrag från anslaget till byggande av fiskehamnar. I samband med avlämnande av 1947 års statsverksproposition anförde vederbörande föredragande, att därest 1944 års fiskehamnsutrednings då väntade förslag skulle föranleda, att kostnaderna för dylika anläggningar komme att bestridas från annat anslag, borde övervägas, huruvida sålunda anvisade belopp skulle betraktas som en restitution av bensinskattemedel till fiskerinäringen och alltså i framtiden tagas i beräkning vid bestämmandet av det nämnda, under nionde huvudtiteln upptagna anslaget. Med hänsyn till att förslag redan framlagts om anvisande av ifrågavarande anslag för nästa budgetår med från föregående år oförändrat belopp och jämväl med hänsyn till att jag för budgetåret 1948/49 icke ansett mig kunna förorda anvisande av större anslag än 1 500 000 kronor till byggande av fiskehamnar, vill jag för

nämnda budgetår icke ifrågasätta någon ändring av den tidigare tillämpade ordningen för ifrågavarande anslagsdisposition. Sedan därtill årets riksdag nu begärt en allmän utredning av frågan om restitution av bensinskatt till jordbruket och fiskerinäringen, synes ett ställningstagande till frågan för kommande budgetår få bli beroende av de resultat den begärda utredningen kommer till.

Lantbruksstyrelsens och lotsstyrelsens förslag om inhämtande i vissa fall av deras yttranden vid handläggningen av fiskehamnsfrågor synas mig icke behöva föranleda särskilda stadganden, då jag förutsätter, att samråd med dessa ämbetsverk — vid bifall till den till årets riksdag avlämnade propositionen om inrättande av en särskild fiskeristyrelse, med denna och lotsstyrelsen — ändock skall äga rum i erforderlig utsträckning. Ej heller synas särskilda ytterligare föreskrifter vara erforderliga beträffande länsstyrelsernas inhämtande av fiskarbefolkningens och övriga berörda personers eller menigheters yttrande över hos länsstyrelserna prövade fiskehamnsfrågor.

Den i remissyttrandet från riksräkenskapsverket upptagna frågan om sammanläggning av de båda tidigare anslag, under vilka medel anvisats till statliga resp. statsunderstödda fiskehamnar, har jag i samband med avlåtandet av årets statsverksproposition som nämnt redan tagit ställning till. I detta sammanhang önskar jag endast erinra om att riksdagen redan tidigare anvisat medel under ett och samma anslag — t. ex. de under sjätte huvudtiteln upptagna anslagen Byggande av broar och Stensättning av vägar — att användas såväl för statliga ändamål som för bidrag. Ehuru jag sålunda ansett, att fiskehamnsanslagen kunna sammanläggas till ett anslag, finner jag det lämpligt, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sin bokföring redovisar medelsförbrukningen på ett sådant sätt, att förbrukningen för statliga och icke statliga ändamål kan särskiljas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte

dels bereda riksdagen tillfälle att avgiva yttrande i anledning av de av 1944 års fiskehamnsutredning uppdragna riktlinjerna för fiskehamnsbyggandet,

dels ock föreslå riksdagen att godkänna de av mig förordade ändringarna i gällande bestämmelser rörande statsbidrag till byggande av fiskehamnar.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Dagmar Jägerstad.

5-årsplan för byggande av fiskehamnar.

Fiskehamnens		Beräknad kostnad					
nr	benämning	Totalt Kronor	Delkostnad under				
			1:sta året Kronor	2:dra året Kronor	3:dje året Kronor	4:de året Kronor	5:te året Kronor
Norrbottnens län. (BD)							
BD: 1	Nikkala	163 000	163 000	—	—	—	—
BD: 2	Seskarö	58 000	58 000	—	—	—	—
BD: 3	Pälängeviken	160 000	42 000	118 000	—	—	—
BD: 4	Hindersön	140 000	—	140 000	—	—	—
BD: 5	Rånön	76 000	—	5 000	71 000	—	—
BD: 6	Bindholmsskatan	66 000	—	—	66 000	—	—
BD: 7	Ytterbyn Slussen	121 000	—	—	121 000	—	—
BD: 8	Vuono	135 000	—	—	5 000	130 000	—
BD: 9	Hastaskärsgrundet	109 000	—	—	—	109 000	—
BD: 10	Stor Brändön	67 000	—	—	—	24 000	43 000
BD: 11	Junkön	75 000	—	—	—	—	75 000
BD: 12	Siknäs	54 000	—	—	—	—	54 000
BD: 13	Ytterbyn Revet	92 000	—	—	—	—	92 000
	Smärre arbeten m. m.	134 000	27 000	27 000	27 000	27 000	26 000
	Summa	1 450 000	290 000	290 000	290 000	290 000	290 000
	Beräknat statsbidrag	1 305 000	261 000	261 000	261 000	261 000	261 000
Västerbottnens län. (AC)							
AC: 1	Taftå	134 000	134 000	—	—	—	—
AC: 2	Burvik	132 000	—	132 000	—	—	—
AC: 3	Norrbyn	117 000	—	—	117 000	—	—
AC: 4	Snöan	65 000	—	—	15 000	50 000	—
AC: 5	Kågnåsudden	168 000	—	—	—	82 000	86 000
AC: 6	Hörnefors	45 000	—	—	—	—	45 000
	Smärre arbeten m. m.	69 000	12 000	14 000	14 000	14 000	15 000
	Summa	730 000	146 000	146 000	146 000	146 000	146 000
	Beräknat statsbidrag	657 000	131 400	131 400	131 400	131 400	131 400
Västernorrlands län. (Y)							
Y: 1	Trysunda	11 000	11 000	—	—	—	—
Y: 2	Bremö-kalv	68 000	66 000	2 000	—	—	—
Y: 3	Långskär	50 000	—	50 000	—	—	—
Y: 4	Bremön	88 000	—	25 000	63 000	—	—
Y: 5	Bönhamn	38 000	—	—	14 000	24 000	—
Y: 6	Sörfällsviken	61 000	—	—	—	53 000	8 000
Y: 7	Häggviken och Sund	13 500	—	—	—	—	13 500
Y: 8	Ulträ	55 000	—	—	—	—	55 000
	Smärre arbeten m. m.	40 500	8 000	8 000	8 000	8 000	8 500
	Summa	425 000	85 000	85 000	85 000	85 000	85 000
	Beräknat statsbidrag	382 500	76 500	76 500	76 500	76 500	76 500
Gävleborgs län. (X)							
X: 1	Härte	146 000	126 000	20 000	—	—	—
X: 2	Norr fjärden	130 000	—	107 000	23 000	—	—
X: 3	Skärså	49 000	—	—	49 000	—	—
X: 4	Hölick ¹	23 000	—	—	23 000	—	—

¹ Statens fiskehamn.

Fiskehamnens		Beräknad kostnad					
nr	benämning	Totalt Kronor	Delkostnad under				
			1:sta året Kronor	2:dra året Kronor	3:dje året Kronor	4:de året Kronor	5:te året Kronor
X: 5	Rönnskär	56 000	—	—	31 000	25 000	—
X: 6	Humlegårdsstrand	37 000	—	—	—	37 000	—
X: 7	Bergö ¹	41 500	—	—	—	41 500	—
X: 8	Sörfjärden	50 000	—	—	—	23 000	27 000
X: 9	Ragvaldsnäs	100 000	—	—	—	—	100 000
	Smärre arbeten m. m. . . .	62 500	13 000	12 000	13 000	12 500	12 000
	Summa	695 000	139 000	139 000	139 000	139 000	139 000
	Beräknat statsbidrag	631 900	125 100	125 100	127 400	129 200	125 100
	Uppsala län. (C)						
C: 1	Gårdskär ¹	121 000	121 000	—	—	—	—
C: 2	Upplandsbodarna	80 000	30 000	50 000	—	—	—
C: 3	Fågelsundet ¹	191 000	—	101 000	90 000	—	—
C: 4	Sikhjalma	160 000	—	—	60 000	100 000	—
C: 5	Klungsten	102 000	—	—	—	52 000	50 000
C: 6	Alskär	55 000	—	—	—	—	55 000
C: 7	Nyhamn	47 000	—	—	—	—	47 000
	Smärre arbeten m. m. . . .	74 000	15 000	15 000	16 000	14 000	14 000
	Summa	830 000	166 000	166 000	166 000	166 000	166 000
	Beräknat statsbidrag	778 200	161 500	159 500	158 400	149 400	149 400
	Stockholms län. (B)						
B: 1	Svartlöga	72 000	72 000	—	—	—	—
B: 2	Grisslehamn	117 000	62 000	55 000	—	—	—
B: 3	Nothamn	125 000	—	80 000	45 000	—	—
B: 4	Huvudskär	41 000	—	—	41 000	—	—
B: 5	Ramsmora	62 000	—	—	48 000	14 000	—
B: 6	Byle	39 000	—	—	—	39 000	—
B: 7	Öregrund	128 000	—	—	—	82 000	46 000
B: 8	Gamla Grisslehamn	45 000	—	—	—	—	45 000
B: 9	Örskärssund	43 000	—	—	—	—	43 000
	Smärre arbeten m. m. . . .	68 000	14 000	13 000	14 000	13 000	14 000
	Summa	740 000	148 000	148 000	148 000	148 000	148 000
	Beräknat statsbidrag	666 000	133 200	133 200	133 200	133 200	133 200
	Södermanlands län. (D)						
D: 1	Studsvik	55 000	55 000	—	—	—	—
D: 2	Stora Uttervik	51 000	51 000	—	—	—	—
D: 3	Källskären	41 000	20 000	21 000	—	—	—
D: 4	Trosa	108 000	—	105 000	3 000	—	—
D: 5	Hävringe	335 000	—	—	123 000	126 000	86 000
D: 6	Isskären	40 000	—	—	—	—	40 000
	Smärre arbeten m. m. . . .	60 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000
	Summa	690 000	138 000	138 000	138 000	138 000	138 000
	Beräknat statsbidrag	621 000	124 200	124 200	124 200	124 200	124 200

¹ Statens fiskehamn.

Fiskhamnens		Beräknad kostnad					
nr	benämning	Totalt Kronor	Delkostnad under				
			1:sta året Kronor	2:dra året Kronor	3:dje året Kronor	4:de året Kronor	5:te året Kronor
Östergötlands län. (E)							
E: 1	Fyrudden	90 000	33 000	34 000	23 000	—	—
E: 2	Aspöja	78 000	—	—	10 000	34 000	34 000
	Smärre arbeten m. m. ...	17 000	4 000	3 000	4 000	3 000	3 000
	Summa	185 000	37 000	37 000	37 000	37 000	37 000
	Beräknat statsbidrag	166 500	33 300	33 300	33 300	33 300	33 300
Kalmar län. (H)							
H: 1	Revsudden	166 000	166 000	—	—	—	—
H: 2	Handelöf	100 000	100 000	—	—	—	—
H: 3	Djupvik	192 000	192 000	—	—	—	—
H: 4	Kårehamn	204 000	60 000	144 000	—	—	—
H: 5	Vällö	77 000	—	77 000	—	—	—
H: 6	Skärlov	84 000	—	84 000	—	—	—
H: 7	Sladö	56 000	—	56 000	—	—	—
H: 8	Bläsinge	100 000	—	100 000	—	—	—
H: 9	Vårskär	123 000	—	57 000	66 000	—	—
H: 10	Böda	92 000	—	—	92 000	—	—
H: 11	Grindö	58 000	—	—	58 000	—	—
H: 12	Källa	40 000	—	—	40 000	—	—
H: 13	Ångö (Kalmar)	100 100	—	—	100 100	—	—
H: 14	Horns udde (Öland)	341 000	—	—	161 000	180 000	—
H: 15	Stensö (Kalmar)	104 000	—	—	—	104 000	—
H: 16	Norra Kvinneby	129 000	—	—	—	129 000	—
H: 17	Flatholmen	27 000	—	—	—	27 000	—
H: 18	Östra Eknö	56 000	—	—	—	56 000	—
H: 19	Sike (Kapelludden)	90 000	—	—	—	22 000	68 000
H: 20	Byxelkrok ¹	87 000	—	—	—	—	87 000
H: 21	Idö	47 000	—	—	—	—	47 000
H: 22	Gräsgård	28 000	—	—	—	—	28 000
H: 23	Bergkvara	86 000	—	—	—	—	86 000
H: 24	Åleklinta	150 000	—	—	—	—	150 000
H: 25	Flatvarp	52 000	—	—	—	—	52 000
	Smärre arbeten m. m. ...	260 900	52 000	52 000	52 900	52 000	52 000
	Summa	2 850 000	570 000	570 000	570 000	570 000	570 000
	Beräknat statsbidrag	2 573 700	513 000	513 000	513 000	513 000	521 700
Gotlands län. (I)							
I: 1	Lauters	148 000	148 000	—	—	—	—
I: 2	Sysne	214 000	214 000	—	—	—	—
I: 3	Skälsö	90 000	65 000	25 000	—	—	—
I: 4	Lickershamn	31 000	—	31 000	—	—	—
I: 5	Hallshuk	235 000	—	235 000	—	—	—
I: 6	Kapelludden	176 000	—	136 000	40 000	—	—
I: 7	Klintehamn	127 000	—	—	127 000	—	—
I: 8	Ar	148 000	—	—	148 000	—	—
I: 9	Hangrebystrand	111 000	—	—	111 000	—	—
I: 10	Botvaldaviik	117 000	—	—	1 000	116 000	—
I: 11	Herta	11 000	—	—	—	11 000	—
I: 12	Gnisvärd ¹	79 000	—	—	—	79 000	—

¹ Statens fiskehamn.

Fiskehamnens		Beräknad kostnad					
nr	benämning	Totalt Kronor	Delkostnad under				
			1:sta året Kronor	2:dra året Kronor	3:dje året Kronor	4:de året Kronor	5:te året Kronor
I: 13	Våndburg	50 000	—	—	—	50 000	—
I: 14	Slite	53 000	—	—	—	53 000	—
I: 15	Västergarn	28 000	—	—	—	28 000	—
I: 16	Djupdya	99 000	—	—	—	90 000	9 000
I: 17	Ljugarn	26 000	—	—	—	—	26 000
I: 18	Kylleij	93 000	—	—	—	—	93 000
I: 19	Brissund	173 000	—	—	—	—	173 000
I: 20	Nisseviken	126 000	—	—	—	—	126 000
	Smärre arbeten m. m.	215 000	43 000	43 000	43 000	43 000	43 000
	Summa	2 350 000	470 000	470 000	470 000	470 000	470 000
	Beräknat statsbidrag	2 122 900	423 000	423 000	423 000	430 900	423 000
Blekinge län. (K)							
K: 1	Nogersund ²	140 000	140 000	—	—	—	—
K: 2	Krokås	156 000	156 000	—	—	—	—
K: 3	Garpaviken	91 000	91 000	—	—	—	—
K: 4	Tärnö	260 000	16 000	244 000	—	—	—
K: 5	Kristianopel	277 000	—	158 000	119 000	—	—
K: 6	Vastra Näs	180 000	—	—	180 000	—	—
K: 7	Hallarna	140 000	—	—	104 000	36 000	—
K: 8	Inlängan	150 000	—	—	—	150 000	—
K: 9	Finskan	121 000	—	—	—	121 000	—
K: 10	Södra Maren	54 000	—	—	—	54 000	—
K: 11	Joggesö	84 000	—	—	—	41 000	43 000
K: 12	Hallo	17 000	—	—	—	—	17 000
K: 13	Mulö	26 000	—	—	—	—	26 000
K: 14	Torhamn	36 000	—	—	—	—	36 000
K: 15	Svanhalla	22 000	—	—	—	—	22 000
K: 16	Hörvik	92 000	—	—	—	—	92 000
K: 17	Hanö ¹	32 000	—	—	—	—	32 000
K: 18	Drottningö	32 000	—	—	—	—	32 000
K: 19	Ekö	103 000	—	—	—	—	103 000
	Smärre arbeten m. m.	202 000	40 000	41 000	40 000	41 000	40 000
	Summa	2 215 000	443 000	443 000	443 000	443 000	443 000
	Beräknat statsbidrag	2 010 700	412 700	398 700	398 700	398 700	401 900
Kristianstads län. L							
L: 1	Torekov ¹	213 000	213 000	—	—	—	—
L: 2	Vik	270 000	55 000	215 000	—	—	—
L: 3	Vitemölla	28 000	—	28 000	—	—	—
L: 4	Landön	80 000	—	25 000	55 000	—	—
L: 5	Kåseberga	287 000	—	—	212 000	75 000	—
L: 6	Skillinge	297 000	—	—	—	192 000	105 000
L: 7	Brantevik	125 000	—	—	—	—	125 000
L: 8	Kivik ¹	38 000	—	—	—	—	38 000
	Smärre arbeten m. m.	132 000	26 000	26 000	27 000	27 000	26 000
	Summa	1 470 000	294 000	294 000	294 000	294 000	294 000
	Beräknat statsbidrag	1 348 100	285 900	264 600	264 600	264 600	268 400

¹ Statens fiskehamn. — ² Statens fiskehamn. Färdigställande av påbörjat företag.

Fiskehamnens		Beräknad kostnad					
nr	benämning	Totalt Kronor	Delkostnad under				
			1:sta året Kronor	2:dra året Kronor	3:dje året Kronor	4:de året Kronor	5:te året Kronor
Malmöhus län. (M)							
M: 1	Vikhög	88 000	88 000	—	—	—	—
M: 2	Arild	135 000	58 000	77 000	—	—	—
M: 3	Gislöv ¹	93 000	—	68 000	25 000	—	—
M: 4	Kämpinge	110 000	—	—	110 000	—	—
M: 5	Hörte	34 000	—	—	11 000	23 000	—
M: 6	Östra Torp ¹	143 000	—	—	—	122 000	21 000
M: 7	Svanshall	90 000	—	—	—	—	90 000
M: 8	Abbekås	35 000	—	—	—	—	35 000
	Smärre arbeten m. m.	72 000	14 000	15 000	14 000	15 000	14 000
	Summa	800 000	160 000	160 000	160 000	160 000	160 000
	Beräknat statsbidrag	743 600	144 000	150 800	146 500	156 200	146 100
Hallands län. (N)							
N: 1	Traslöv ²	322 000	87 000	87 000	87 000	61 000	—
N: 2	Lerkil	62 000	—	—	—	26 000	36 000
N: 3	Grötvik	50 000	—	—	—	—	50 000
	Smärre arbeten m. m.	46 000	9 000	9 000	9 000	9 000	10 000
	Summa	480 000	96 000	96 000	96 000	96 000	96 000
	Beräknat statsbidrag	464 200	95 100	95 100	95 100	92 500	86 400
Göteborgs och Bohus län. (O)							
O: 1	Öckerö	1 523 000	450 000	450 000	450 000	173 000	—
O: 2	Hönö-Kläva ¹	1 600 000	400 000	400 000	400 000	400 000	—
O: 3	Grundsund ¹	625 000	225 000	225 000	175 000	—	—
O: 4	Hönö-Röd	530 000	280 000	250 000	—	—	—
O: 5	Källö-Knipplan	210 000	210 000	—	—	—	—
O: 6	Styrsö-Tängen	51 000	51 000	—	—	—	—
O: 7	Strömsundet	20 000	20 000	—	—	—	—
O: 8	Fotö	305 000	150 000	155 000	—	—	—
O: 9	Marstrand (ön)	333 000	183 000	150 000	—	—	—
O: 10	Smögen ¹	350 000	100 000	250 000	—	—	—
O: 11	Gravarne	525 000	109 000	293 000	118 000	—	—
O: 12	Kladesholmen	190 000	—	—	190 000	—	—
O: 13	Fiskebäck	582 000	—	—	350 000	232 000	—
O: 14	Donso	475 000	—	—	300 000	175 000	—
O: 15	Norra Åstol	342 000	—	—	192 000	150 000	—
O: 16	Stora Dyron	130 000	—	—	3 000	127 000	—
O: 17	Rönnäng	260 000	—	—	—	260 000	—
O: 18	Hovenäset	110 000	—	—	—	110 000	—
O: 19	Rörö	340 000	—	—	—	340 000	—
O: 20	Kyrkesund	156 000	—	—	—	156 000	—
O: 21	Edshultshall	190 000	—	—	—	55 000	135 000
O: 22	Holmestrand	250 000	—	—	—	—	250 000
O: 23	Stensvik	120 000	—	—	—	—	120 000
O: 24	Seläter	117 000	—	—	—	—	117 000
O: 25	Åsperö	243 500	—	—	—	—	243 500
O: 26	Vrånge	200 000	—	—	—	—	200 000
O: 27	Hunnebostrand	152 000	—	—	—	—	152 000

¹ Statens fiskehamn. — ² Statens fiskehamn. Färdigställande av påbörjat företag.

Fiskehamnens		Beräknad kostnad					
nr	benämning	Totalt Kronor	Dölkostnad under				
			1:sta året Kronor	2:dra året Kronor	3:dje året Kronor	4:de året Kronor	5:te året Kronor
O: 28	Bovallsstrand	150 000	—	—	—	—	150 000
O: 29	Hyppeln	83 000	—	—	—	—	83 000
O: 30	Skärhamn	107 000	—	—	—	—	107 000
O: 31	Väjern	20 000	—	—	—	—	20 000
O: 32	Stora Kornö	100 000	—	—	—	—	100 000
O: 33	Dyngö	50 000	—	—	—	—	50 000
O: 34	Marstrand (Koön)	66 000	—	—	—	—	66 000
O: 35	Kämpersvik	75 000	—	—	—	—	75 000
O: 36	Hälleviksstrand	50 000	—	—	—	—	50 000
O: 37	Brattön	80 000	—	—	—	—	80 000
O: 38	Hasselösund	43 000	—	—	—	—	43 000
O: 39	Ramsvik	45 000	—	—	—	—	45 000
O: 40	Havstensund	38 000	—	—	—	—	38 000
O: 41	Hallsö	50 000	—	—	—	—	50 000
	Smärre arbeten m. m.	1 088 500	217 000	217 000	217 000	217 000	220 500
	Summa	11 975 000	2 395 000	2 395 000	2 395 000	2 395 000	2 395 000
	Beräknat statsbidrag	11 035 000	2 228 000	2 243 000	2 213 000	2 195 500	2 155 500
	Vanern (R, S)						
S: 1	Hamnudden	15 000	15 000	—	—	—	—
R: 1	Spiken	17 000	17 000	—	—	—	—
R: 2	Sandviken	13 000	13 000	—	—	—	—
S: 2	Rud	73 000	3 000	49 000	21 000	—	—
S: 3	Laholmen Rosenborg	95 000	—	—	28 000	49 000	18 000
S: 4	Härö	31 000	—	—	—	—	31 000
	Smärre arbeten m. m.	26 000	6 000	5 000	5 000	5 000	5 000
	Summa	270 000	54 000	54 000	54 000	54 000	54 000
	Beräknat statsbidrag	243 000	48 600	48 600	48 600	48 600	48 600